

vala sklepe kake korporacije, o katerih ne ve, če so res pravi izraz večine, ali so pa le izraz slučajnosti. Posledica temu je propadanje veljave parlamentarizma. Večkrat se sliši, da vlada stori, kar hoče. Seveda pri taci razmerah je to lahko mogoče. Ko bi imeli drugačen državni zbor, bi pa to bilo drugače.

Sicer pa odkritosrčno obžalujemo, da v Avstriji nimamo zares parlamentarnega vladanja. Kako pa bi bilo, ko bi bil grof Badeni sedaj odstopil, in priporočal grofa Kuenburga ali dr. Russa, da sestavi novo vlado iz življenj, ki so se slučajno združili proti celjski dvojezični gimnaziji. Beračiti bi bila morala celo okrog dr. Luegerja. Kaj lepšega si pač misliti ne moremo, ko bi dr. Russ in dr. Lueger sedela vkupe v enem ministerstvu. Gospodje sami bi bili v največji zadregi, ko bi bili morali prevzeti nasledstvo Badenijevo. Kmalu bi se bili prepričali, da se samo z nemštvom ne da vladati v Avstriji. Še kesali bi se bili svojega junaškega dela, ko bi bili potem morali pokazati svojo onemoglost.

Politični pregled.

Socijalni oklic. — Avstrijski socijalisti razširili so neki volilni oklic po vsej Avstriji. V njem se navajajo razne že znane socijalistične terjatve in grde sedaj obstoječe politične stranke. Posebno novega iz tega socijalističnega oklica nismo izvedeli. Zagotavlja se v njem, da so socijalisti za narodno enakopravnost, a ob enem se smeši narodni boj. Oklic je izšel v nad milijon iztisih v vseh avstrijskih jezikih. Slovenski prevod je po našem mnenju za kroge, za katere je namenjen, mnogo premalo umljiv. Ljudje, ki redno ne čitajo časopisov, bodo jako težko iz njega posneli, kaj da socijalisti hočejo. Na Slovenskem tako ne bodo ničesa dosegli, kajti pri nas ni velikih delavskih središč, ljudje na kmetih pa nimajo še o socijalizmu drugega pojma, kakor so ga razširili krščanski socijalisti.

Dr. Lueger je neki precej nevarno zbolel. Zdravnika pa vendar še ni nobenega vprašal za svet. Vodja protisemitov nima do zdravnikov pravega zaupanja. Nekateri ljudje pa zopet mislijo, da bolezen ni tako nevarna, temveč politične naravi. Dr. Lueger slutí, da bode sedanjí župan dunajski Strobach kmalu dožupanoval. Tedaj bi bil čas, da on župan postane. Da si pa zagotovi vladno potrjenje, je pa pač treba, da se malo odtegne političnemu življenju. Posebno proti vladi ne sme ruvati. Ker so pa državnoborske volitve pred durmi, se pa dr. Lueger ne more izogniti agitaciji, ako je zdrav in si hoče ohraniti zaupanje protisemitov. Pri volilnih shodih bi moral govoriti proti vladi. Zato je pa dr. Luegerju sedanja bolezen jako po godu. Omogočiti mu utegne pot do dunajskega županstva.

Liberalci in protisemitje. — Državni zbor sklenil je resolucijo, naj se dunajski češki šoli prizna pravico javnosti. Ta stvar je zaradi tega pomenljiva, ker se je govorilo, da misli vlada tej šoli priznati pravico javnosti. Če je to resnica, se bode vlada lahko sklicevala na to resolucijo. Pri glasovanju o tej stvari ni bilo dr. Luegerja, dr. Gessmana in dr. Steinerja. To je pa voda na liberalni mlin. Nemški listi jih sedaj dolže izdajstva nemštva. Če se namreč sedanjí češki šoli prizna pravico javnosti, ne bode več dolgo, da bode mesto moralo prevzeti to šolo in kmalu osnovati še več drugih čeških šol. Za češkimi šolami bode prišlo češko uradovanje in za zmiraj je konec nemškemu značaju Dunaja. In ko preti taka nesreča, pa omenjeni dunajski protisemitje niso bili na svojem mestu.

Časniški kolek. — Državni zbor je zavrgel Kronawetterja predlog, naj se izbriše iz proračuna svota za časniški kolek. S tem je državni zbor najbolje pokazal, da mu ni resno na tem, da se časniški kolek odpravi. Levičarji so stavili dotični predlog le za to, ker upajo s tem slepiti volilce. Ministerski predsednik je nekaj očetel deputaciji poljskih časnikarjev, da se časniški kolek odpravi a to so najbrž bile le lepe besede. Finančni minister je pa v zbornici poslancev skušal dokazati, da ima vlada pravico časniški kolek pobirati, če ga tudi državni zbor ne dovoli, dokler se o tem ne sklene poseben zakon. V kakšnem drugem parlamentu bi se pač vlada kaj takega ne upala trditi.

Srbija. — Razkralj Milan je došel v Beligrad in je bil od svojega sina Aleksandra jako pristržno vsprejet. Milan ostane baje le 14 dni v Belemgradu in se trdi, da ima obisk le zaseben značaj, vendar se z druge strani tudi zatrjuje, kar je tudi verjetno, da je Milana prignala v Srbijo okoliščina, ker novo Simičevo ministerstvo hoče preosnovati državno ustavo in da hoče pri tej preosnovi sodelovati tudi razkralj Milan. Pravi prijatelji Srbije ne morejo biti veseli, če bo sodeloval Milan pri preosnovi ustave, kajti uveljavljenje njegovega vpliva je bilo še vedno pri tem ali onem činu nesreča za Srbijo. So pa tudi poročila, ki vedo povedati, da je Milan prišel le prazno mošnjo si napolnit v Beligrad, kar bi bilo zadnje še najverjetneje.

Anglija in Črnagora. — Anglija in Črnagora slavita letos lepi slavnosti. Prva bo slovesno praznovala 60letnico vladanja svoje kraljice, druga pa obhaja pomeunjivo slavnost 200letnice svoje vladarske rodbine. Dočim bo imelo slavlje v Angliji širen svetoven obseg, ko bodo mnoge angleške kolonije v daljni Aziji in drugod praznovale redki jubilej svoje kraljice, imela bo 200letna slavnost v Cetinju zgolj domač in naroden značaj. Narod črnogorski se bo tem povodom hvaležno spominjal hrabre svoje vladarske rodbine, pod katero se je Črnagora znatno ojačila in povečala.

Turčija. — Različna in nasprotujoča si podrobna poročila iz Turčije, kažejo najbolj jasno neslogo vevlastij o tem vprašanju. Dočim cel nekateri vedo povedati, da kaže sultan dobro voljo napram izvedbi potrebnih reform, zatrjujejo zopet drugi, kako sebično postopa sultan. On se ne meni za drugega nego zase in porablja denar v svoje namene. Pri vsem tem seveda živi v največjem strahu, ker se boji zarote. Odslovil je baje vse Turčine od sebe in za telesno stražo ima Ruse, katerim več zaupa. Strah njegov ni neopravičen, ker zarote proti turškim sultanom so kaj navadnega in ta sultan sam je z zaroto pregnal z vladarskega prestola svojega brata in sam zasel turški prestol. Pa tudi vevlasti so baje že razpravljale o tem, če ne bi kazalo postaviti na turški prestol drugega sultana. Seveda o tem se vevlasti ne bodo nikdar sporazumele, kakor se še vedno niso o tem pogodile, ali naj se prevzame garancija za turško posojilo, oziroma kateri koraki naj se store proti Turčiji. Vse ostane le pri dogovarjanju. Zatirano in ubogo turško prebivalstvo pa dalje trpi. Dočim Anglija in Italija tiščeti na hitre korake proti Turčiji, zavlačujejo to Rusija, Francija in Nemčija. Rusija hoče na vsak način z lepa urediti turške razmere in hoče celo v zvezi s Francijo prevzeti garancijo za 40 milijonov turškega posojila.

Kuba. — Kubansko vprašanje utegne v najkrajšem času onemogočiti sedanjo konservativno špansko ministerstvo, kateremu načeluje Canovas. To je namreč proti obširnim preosnovam na Kubi, dočim kraljica in narod želita iste. Načelnik liberalne stranke Sagasta je bil že v avdijenci pri kraljici in je izjavil, da upa mir napraviti na Kubi. Kubansko prebivalstvo je baje tudi že pripravljeno udati se, če se mu zagotove korenite reforme. Pred vsem zahtevajo znižanje raznih davščin. Konservativna vlada se ne more sprijazniti s preosnovami, ker ne ve, kako bi ob manjših dohodkih mogla shajati. Kuba nese Španiji velike dohodke. Res je, da je Kuba bogata,

a res je pa tudi, da Španija preveč izmозgava Kubance, zato ta vstaja. Liberalna stranka pač upa ravnotežje drugače vzdržati, če bi se tudi dohodki s Kube zmanjšali. Kakor so odnošaji sedaj, je upati, da se Španija in vstaši kmalu pogodijo. Previdno bi bilo pač za oba.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

III. Zbornični svetnik Oroslov Dolenec poroča o dopisu mestnega magistrata v Ljubljani glede obrtnih pravic kleparjev in kotlarjev. Iz predloženih aktov je odsek povzel, da se kotlarji pritožujejo proti temu, da kleparji izdelujejo bakrene kotliče in drugo bakreno blago in da krijejo strehe z bakrom. Zbornica se je že v poročilu z dne 19. avgusta 1891, predloženem c. kr. deželni vladi, izrekla o obrtnih pravicah kotlarjev in kleparjev in je povdarjala, da so kleparji ravno tako malo opravičeni izdelovati bakrene kotle, kakor iste popravljati, ker ta dela pripadajo kotlarjem. Isto mnenje zastopa odsek tudi v predležečem slučaju. Bakrene kotle in drugo bakreno posodje sme le kotlar izdelovati in če bi se dala v to tudi pravica kleparjem, bi se kotlarjem zelo škodovalo. Drugače je s kritjem streh z bakrom. Ta dela pripadajo po mnenju odsekovom kleparjem in kotlarjem. Na Kranjskem že od nekdaj krijejo strehe z bakrom tudi kleparji. Zlasti cerkveni stolpi so kriti z belo pločevino in tudi z bakrom in klepar, ki je pokrtil en del stolpine strehe z belo pločevino je pokrtil drugi del z bakreno pločevino.

Poročevalec predlaga imenom odseka: Zbornica naj v tem zmislu poroča na mestni magistrat. — Predlog se sprejme.

IV. Zbornični svetnik Franc Omersa o dopisu c. kr. ravnateljstva strokovnih šol v Ljubljani, katero je priporočevalno predložilo sedem prošenj učencev pletarskega oddelka na strokovni šoli za lesno industrijo za podnlitev ustanov. Poročevalec predlaga imenom odseka:

1.) Učencema Avg Veit-u iz Trnovega in Jan. Robas-u iz Cerkelj pri Kranju je za l. 1896/97 podeliti ustanovi po 80 gld.

2.) Ostale prošnje je z dopisom imenovanega ravnateljstva priporočilno predložiti kranjskemu deželnemu odboru. — Predloga se vsprejmeta.

V. Zbornični svetnik Jern. Žitnik poroča o vprašanji c. kr. okr. glavarstva v Krškem, če so usnjarji (strojarji) opravičeni, predmete, katerih ne izdelujejo kakor kopita, čevljarsko orodje, lesene cveke, i. dr. prodajati. Te predmete prodajajo navadno v krajih, djer ni posebnih trgovin za tako blago, trgovci z usnjem in ti so po mnenju odsekovem že vsled splošne navade v to opravičeni, ne pa strojarji. Poročevalec predlaga: Zbornica naj v tem smislu poroča: Predlog se sprejme.

Zbornični svetnik Franc Ks. Souvan poroča v imenu odseka o tarifi za sejmske pristojbine v Zagorju. Po zakonu z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št. 17 ima vsaka mestna in kmečka občina pravico, po sklepu občinskega odbora posamne ali vse v tarifi k zakonu o občinskih taksah naštete takse pobirati. Za en štant ali bajto je določil občinski odbor

v Zagorji 3 kr. štantnine za čevelj. Ker dolžina štanta more komaj 8 do 10 čevljev presezati, odgovarja taksa popolnoma kranjskemu zakonu o taksah, ki določa za en štant takso od 10 kr. do 2 gld. Tudi takse: 1 kr. za eno majhno ali klavno živino; 5 kr. od vsakega stavkarja, ki kaj prodaja in 5 kr. za zvedensko ogledovanje vsake živali, predno se izda za njo živinski potni list; se sučejo v mejah postavne tarife. Nasproti je pa odsek mnenja, da je taksa 8 kr. za eno vprežno ali klavno živino previsoka, ker je poleg te takse plačati tudi pristobino za živinski potni list in takso za zvedensko ogledovanje in večkrat tudi užitninsko pristojbino. Odsek je torej mnenja, da naj bi se ta taksa znižala na 6 kr. Če se takse določijo v tem smislu, bodo odgovarjale kranjskemu zakonu o taksah in §. 69. obrtnega reda z dne 20. decembra 1859, drž. zak. št. 227, po katerem ne smejo občine sejmskega prometa z nobenimi drugimi kot takimi davščinami obtežiti, ki so le povrnitev za prepušteni prostor za porabo bajt in orodja in za druge s vzdrževanjem semnja spojene stroške. Poročevalec predlaga imenom odseka: Zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. deželno vlado. — Predlog se vsprejme.

VII. Zbornični svetnik Karol Luckmann poroča da je sejmsko predstojništvo v Radečah za tamošnjo javno tehtnico določilo sledečo tarifo;

1.) Za vsak prazen ali s kakeršnim bodi tovorom obložen voz za 100 ali manj kot 100 kg 4 kr.

2.) Za vsako veliko klavno živino, vola ali kravo za 100 kg 6 kr.

3.) Za vsako tele, prašiča ali drugo majhno klavno živino za 100 kg 12 kr.

4.) Za vsako živino pod 50 kg 8 kr.

Po § 15. zakona z dné 19. junija 1866, drž. zak. št. 85 imajo javne tehtnice in merski zavodi pravico, za vsako tehtanje ali meritev zahtevati pristojbino po tarifi. Pri njeni določitvi je paziti, da sme biti le zmerna odškodnina za trud in za troške, ki so združeni s takimi zavodi.

Odsek meni, da pričujoča tarifa ni primerna razmeram, in da se bo tehtnica radi visoke tarife tudi malo rabila. V prid trga bi bilo, ko bi se tarife premenile takole:

1.) Za tehtanje praznega voza 5 kr.

2.) Za tehtanje obloženega jednovprežnega voza 10 kr.

3.) Za tehtanje obloženega dvovprežnega voza 20 kr.

Če se na ta način določi tarifa, dobi tehtnica 15 kr, in odnosno 25 kr. pri vsakem vozu. Da se namreč izve teža blaga, ki je na vozu, mora se tehtati prazen in obložen voz. Če bi se pa zahtevalo za 100 kg ali manj kot 100 kg 4 kr. stalo bi tehtanje dvovprežnega voza 40 do 80 kr. in včasih še več.

4.) Za stehtanje ene velike klavne živine goveje živine, konjev, prašičev 10 ali k večjemu . . 12 kr.

Ta pristojbina je dovolj visoka, ako pomislimo, da je oddajati tudi takso za zvedenski ogled živine in za živinski potni list.

5.) Za stehtanje male klavne živine kot: telet, ovac, koz, prašičev pod 100 a nad 50 kg, 6 ali k večjemu 8 kr.

6.) Za vsako živino do 50 kg 5 kr.

7.) Za stehtanje blaga pod 100 kg 5 kr.; od 100 do 500 kg od vsakih 100 kg 4 kr.; čez 500 kg od vsakih 100 kg 3 kr.